

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 118/2012-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti N. s. r. o., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 171/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 171/09 **p o r u š i l** základné právo spoločnosti N. s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 171/09 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Spoločnosti N. s. r. o., finančné zadost'učinenie **n e p r i z n á v a**.

4. Spoločnosti N. s. r. o., **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,49 € (slovom tristodvadsaťtri eur a štyridsaťdeväť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. M. M., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 118/2012-12 z 10. mája 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti N. s. r. o. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 171/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«(...) Sťažovateľ sa ako žalobca žalobou zo dňa 19. 02. 2009, doručenou Okresnému súdu Bratislava I dňa 04. 03. 2009, domáhal voči žalovanému zaplatať čiastku 40.903,10 EUR s prísl. titulom nezaplatať odplaty za vykonané dielo.

Okresný súd Bratislava I vydal dňa 11. 05. 2009 Platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor.

Dňa 16. 11. 2009 sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v súdnom konaní a požiadal predsedníčku súdu ako orgán poverený vybavovaním sťažností aby, ak zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijala a zabezpečila vykonanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V podanej sťažnosti sťažovateľ namietal postup súdu, ktorým súd porušuje právo účastníkov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

V odpovedi na sťažnosť v konaní zo dňa 07. 01. 2010 podpredseda Okresného súdu Bratislava I uviedol, že vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako dôvodnú a konštatoval, že predmetné konanie bolo poznačené prietahmi.

Vzhľadom na skutočnosť, že súd nekonal, tak sa sťažovateľ obrátil na Ústavný súd SR s ústavnou sťažnosťou, v ktorej namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd SR rozhodol Uznesením spis. zn. I. ÚS 477/2010-12 zo dňa 08. 12. 2010, ktorým sťažnosť sťažovateľa odmietol s odôvodnením, že sa jedná o ojedinelý prietah, ktorý nezakladá porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Vo veci sťažovateľ ďalej registruje jeden úkon, a to doručenie Uznesenia Krajského súdu v Bratislave, spis. zn. 2 Cob 71/2010-74 zo dňa 21. 09. 2010, ktorým tento súd zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I, spis. zn. 34 Cb/171/2009 zo dňa 29. 01. 2010 (uznesenie prvostupňového súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku pre žalovaného za podaný odpor) a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava I neuskutočnil v konaní žiadne iné relevantné úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu veci(...)

V súlade s ustanovením § 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 38/1993 Z. z. sťažovateľ má za to, že Okresný súd Bratislava I svojím postupom v predmetnej veci spôsobil zbytočné prietahy a tým porušil právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Svoju ústavnú sťažnosť odôvodňujeme ustálenou judikatúrou Ústavného súdu SR(...)

Ako vyplýva z vyššie uvedených skutočností, Okresný súd Bratislava I ako všeobecný súd nezabezpečil v danej právnej veci taký procesný postup, ktorý by odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa a v dôsledku tohto postupu všeobecného súdu stav právnej neistoty sťažovateľa naďalej trvá.

Pri posudzovaní zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR potrebné prihliadať na tri kritéria: 1. právna a faktická zložitosť veci, 2. správanie účastníka súdneho konania, 3. postup samotného súdu.

Z vyhodnotenia uvedených kritérií možno mať jednoznačne za to, že prietahy v predmetnom konaní neboli spôsobené právnou a faktickou zložitou veci. Súd aj napriek tomu, že „koná“ takmer tri roky, sa v podstate nedostal ani k meritu veci. Taktiež zo správania účastníka nemožno vyvodiť záver, že svojim konaním spôsobil prietahy v súdnom konaní. Máme za to, že prietahy v súdnom konaní boli spôsobené postupom všeobecného súdu, nakoľko odo dňa 04. 03. 2009, kedy bola Okresnému súdu Bratislava I doručená žaloba, nevykonal Okresný súd Bratislava I žiadny právne relevantný úkon, ktorý by smeroval k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci. Vzhľadom na štádium konania, nemožno očakávať skoré odstránenie stavu právnej neistoty. Uvedený stav nemožno ospravedlniť ani tým, že súd vykonáva procesné úkony (týkajúce sa oslobodenia od platenia súdneho poplatku žalovaným), keďže svojim postupom (ktorý bol predmetom revízie zo strany odvolacieho súdu) sám spôsobil tieto prietahy (jedná sa o neefektívnu činnosť všeobecného súdu). Úspešnosti ústavnej sťažnosti nemôže brániť ani to, že Ústavný súd SR už raz sťažnosť odmietol, keďže od odmietnutia prešlo dlhšie časové obdobie a konanie všeobecného súdu je poznačené ďalšími prietahmi, pričom z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR vyplýva, že ak po odmietnutí ústavnej sťažností pre zistenie len ojedinelého prietahu (nezakladajúceho porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov), bude naďalej súd nečinný, tak nič nebráni sťažovateľovi, aby podal sťažnosť v rámci ktorej ústavný súd zohľadní celý doterajší priebeh konania: to znamená, že sa tu nejedná o prekážku rozhodnutej veci (napr. I. ÚS 415/2011).

Sťažovateľ v súlade s ustanovením čl. 127 ods. 2 Ústavy SR žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. uvádza, že finančné zadosťučinenie žiada vo výške 10.000,- Eur a svoj návrh odôvodňuje tým, že toto finančné zadosťučinenie je protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy spôsobenej zbytočnými prietahmi v konaní vedenom pod spis. zn.: 34 Cb 171/2009.

V uvedenom konaní vznikli zbytočné prietahy vytvárajúce stav právnej neistoty sťažovateľa v oblasti jej ústavnoprávneho nároku na súdnu ochranu (bez zbytočných

prieťahov), ktoré trvajú tri roky, a vzhľadom na správanie sa súdu nie je možné predpokladať, kedy sa pretrvávajúci stav právnej neistoty sťažovateľa odstráni.

Štát nesie zodpovednosť za riadne a včasné konanie svojich orgánov, preto je povinný zabezpečiť konanie bez zbytočných prieťahov a prejednať vec v primeranej lehote, a to odstrániť stav právnej neistoty. Je potrebné zvýrazniť, že čiastka uplatnená v súdnom konaní vo výške 40.903.10 EUR s prisl. predstavuje čiastku nie nepatrnú pre ďalšiu podnikateľskú činnosť sťažovateľa, a jej nezaplatenie môže ohroziť ďalší jeho chod, pričom vzhľadom na štádium konania, kedy súd nenariadil ani pojednávanie, nemožno očakávať, že stav právnej neistoty sa odstráni. Okrem iného je podstatné aj to, že žalovaná spoločnosť sa môže dôsledkom plynutia času dostať do platobnej neschopnosti, čím budúce rozhodnutie všeobecného súdu bude mať pre sťažovateľa len formálny význam.

Opísané okolnosti podľa nášho názoru jednoznačne odôvodňujú priznanie finančného zadosťučinenia v peniazoch.

Súčasne si uplatňujeme aj náhradu trov konania, ktoré vzniknú sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia v tomto konaní pred Ústavným súdom SR.

Na základe vyššie uvedených skutočností preto navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po zistení skutkového a právneho stavu veci v súlade s ustanovením § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. po predbežnom prerokovaní tohto návrhu rozhodol uznesením, ktorým by prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie, a vydal nasledovný nález:

1. Základné právo sťažovateľa N. s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn.: 34Cb 171/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby vo veci vedenej pod spis. zn.: 34Cb 171/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi N. s. r. o. priznáva finančné zadosťučinenie 10.000,- Eur(...), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi N. s. r. o. priznáva náhradu trov konania, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 3410/2012 z 5. júna 2012 a právny zástupca sťažovateľky oznámením z 18. júna 2012.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom prípise opísala chronológiu úkonov, ktoré okresný súd vo veci vykonal, a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

«(...) súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.(...) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)

Nakoľko ako predsedníčke Okresného súdu Bratislava I mi neprináleží posudzovať zákonnosť zvoleného postupu súdu a povahu jednotlivých jeho úkonov, ako ani usmerňovať zákonného sudcu, akým spôsobom má v súdnom konaní postupovať, posudzovala som postup súdu a jednotlivé jeho úkony iba z hľadiska ich plynulosti.

S poukazom na jednotlivé úkony súdu vo veci možno konštatovať, že vzhľadom na časový odstup medzi úkonom súdu zo dňa 02. 06. 2009 a zo dňa 18.12.2009, je konanie v uvedenom období poznačené zbytočným prietahom. Z uvedeného dôvodu bola aj samotná sťažnosť na prietahy v konaní podaná na Okresný súd Bratislava I dňa 16. 11. 2009 vyhodnotená ako dôvodná. Mám však za to, že mimo uvedeného obdobia Okresný súd Bratislava I konal a koná vo veci bez prietahov. Pokiaľ ide o postup Krajského súdu ako odvolacieho súdu vo veci na základe odvolaní podaných žalovaným konštatujem, že ako predsedníčke Okresného súdu Bratislava I mi neprináleží posudzovať a hodnotiť, či v uvedenom období boli zo strany odvolacieho súdu vo veci spôsobené zbytočné prietahy v konaní.

V súvislosti so zisteným a vyššie uvedeným prietahom súdu v konaní mám za to, že sa jedná o objektívny prietah, spôsobený nadmernou zaťaženosťou sudcov obchodného úseku Okresného súdu Bratislava I a zároveň aj o ojedinelý prietah, ktorý podľa môjho názoru nezakladá porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného Ústavou(...), ako aj Dohovorom(...).

Vzhľadom na predmet veci a samotný skutkový stav veci mám za to, že nejde o spor skutkovo a právne zložitý, je však potrebné poukázať na potrebu vykonania viacerých

procesných úkonov súdu, bez vykonania ktorých nebolo možné vo veci vytyčiť termín pojednávania. Zo samotného vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že vo veci mohol byť termín pojednávania stanovený až po rozhodnutí Krajského súdu o odvolaní žalovaného proti uzneseniu súdu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku za odpor, pričom súd bezodkladne po takomto rozhodnutí termín pojednávania vytyčil, a to v najbližšom možnom voľnom termíne.

Prekážky postupu súdu podľa ust. § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, ako ani prietahy v konaní spôsobené účastníkmi konania, som šetrením nezistila.

Na záver si dovoľujem Ústavný súd požiadať, aby v prípade, ak dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bolo porušené, bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa, ktorej bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie, svojím konaním vznik spomenutého prietahu v konaní ešte v roku 2009 nezavinila.

Zároveň si dovoľujem požiadať Ústavný súd, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené skutočnosti, a aby sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal. (...)»

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom oznámení uviedol:

„(...) sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznamuje Ústavnému súdu Slovenskej republiky, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Súčasne si uplatňujeme náhradu trov konania vo výške 323,50 Eur(...)“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 34 Cb 171/09:

Dňa 4. marca 2009 podala sťažovateľka žalobu na okresnom súde proti obchodnej spoločnosti E., a. s. (ďalej len „žalovaná“), o zaplatenie sumy 40 903,1 € s príslušenstvom spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 9. apríla 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 2 454 € do 10 dní odo dňa doručenia výzvy.

Dňa 20. apríla 2009 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok.

Dňa 11. mája 2009 okresný súd vydal vo veci platobný rozkaz.

Dňa 1. júna 2009 podala žalovaná proti platobnému rozkazu odpor.

Dňa 2. júna 2009 okresný súd vydal uznesenie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok vo výške 2 454 € za odpor.

Dňa 2. júna 2009 bol sťažovateľke zaslaný odpor na vyjadrenie.

Dňa 23. júna 2009 sa sťažovateľka písomne vyjadrila k podanému odporu žalovanej.

Dňa 7. augusta 2009 bola vec prevedená z dôvodu podania odporu žalovanou do súdneho registra „Cb“ zapísaná pod sp. zn. 34 Cb 171/09 a pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. M. B.

Dňa 11. augusta 2009 okresný súd postúpil v zmysle zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov pohľadávky žalovanej na vymáhanie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), justičnej pokladnici.

Dňa 22. septembra 2009 bol okresnému súdu doručený návrh žalovanej na oslobodenie od súdneho poplatku.

Dňa 6. októbra 2009 bolo okresnému súdu doručené dožiadanie krajského súdu o vyjadrenie, či už bolo rozhodnuté o návrhu žalovanej na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 18. decembra 2009 okresný súd vyzval žalovanú na predloženie listinných dokladov preukazujúcich odôvodnenosť jej žiadosti na oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Dňa 29. januára 2010 okresný súd rozhodol uznesením o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku za odpor.

Dňa 22. februára 2010 žalovaná podala odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od zaplataenia súdneho poplatku.

Dňa 3. februára 2010 okresný súd predložil krajskému súdu spis s opravným prostriedkom, ktorý bol krajskému súdu doručený 2. marca 2010.

Dňa 21. septembra 2010 krajský súd uznesením zrušil uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od zaplataenia súdneho poplatku za odpor a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 5. októbra 2010 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu, ktorým rozhodol o opravnom prostriedku.

Dňa 25. februára 2011 okresný súd zaslal žalovanej výzvu na predloženie dokladov preukazujúcich odôvodnenosť jej žiadosti o oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku.

Dňa 7. apríla 2011 boli okresnému súdu doručené vyžiadané doklady žalovanej.

Dňa 25. mája 2011 okresný súd rozhodol uznesením o nepriznaní oslobodenia žalovanej od zaplataenia súdneho poplatku za odpor.

Dňa 4. júla 2011 podala žalovaná odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od zaplataenia súdneho poplatku za odpor.

Dňa 13. júla 2011 okresný súd predložil krajskému súdu spis s opravným prostriedkom.

Dňa 16. februára 2012 krajský súd uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od zaplataenia súdneho poplatku.

Dňa 6. marca 2012 bolo uznesenie krajského súdu doručené okresnému súdu.

Dňa 18. mája 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. júl 2012.

Dňa 17. júla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením odročil pojednávanie na 4. október 2012 pre účely ďalšieho dokazovania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 171/09 dochádza k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP

ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že doterajší priebeh napadnutého konania nemožno pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci. Skutkovú alebo právnu zložitost preskúmaného konania inak vo svojom vyjadrení nenamietala ani predsedníčka okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom, teda dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým konštatuje, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane krátkodobo aj nečinný, a to od 2. júna 2009 do 18. decembra 2009 a od 5. októbra 2010 do 25. februára 2011. Úkony okresného súdu teda v napadnutom konaní minimálne po dobu desiatich mesiacov nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Tieto nečinnosti – nedostatky plynulosti konania by však samy osebe neznamenali porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ale kvalitu porušenia tohto základného práva nadobudli počas viac ako trojročnej dĺžky konania, čo je z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľné. Uvedenú nečinnosť okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní. Obranu okresného súdu, podľa ktorého „*zákonná sudkyňa, ktorej bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie, svojím konaním vznik spomenutého prieťahu v konaní ešte v roku 2009 nezavinila*“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba opakovane zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom

konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nebolo možné prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (napr. I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, pretože *„v uvedenom konaní vznikli zbytočné prietahy vytvárajúce stav právnej neistoty sťažovateľa v oblasti jej ústavnoprávneho nároku na súdnu ochranu (bez zbytočných prietáhov), ktoré trvajú tri roky, a vzhľadom na správanie sa súdu nie je možné predpokladať, kedy sa pretrvávajúci stav právnej neistoty sťažovateľa odstráni“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä na to, že po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu sa vo veci v podstate priebežne koná, ústavný súd dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto neuznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde.

Z uvedených podstatných dôvodov ústavný súd o návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti). Za dva úkony vykonané v roku 2012 patrí odmena v sume dvakrát po 127,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,63 € v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 269,58 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 53,91 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 323,49 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2012